

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

V. De spoliari restitutione in causis Matrimonialibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

proficit, l. Litigator 2. in fine C. de Fruct. & lit. expens. quodd, cum hæres in omne jus defuncti succedat & istius personam repræsentet, ignorance & bona fide sua defuncti vitia, siue malâ fidem non excludat, & istius instar rem malâ fide possidere intelligatur: licet ipse revera habeat bonam, Panormit. in c. Gravis cit. n. 10. ubi Beroius n. 38. & Menoch. cit. reméd. 15. num. 168. quibus locis hi DD. secus esse notant in successore singulari, v.g. cui una vel plures res singulares à malâ fidei possessore fuerunt legatæ; cum enim iste personam defuncti, in cujus possessionem succedit, non repræsentet, rei ab illo malâ fide possessæ sibi que legatæ fructus suos faciet, si eam bonâ fide ipse possideat: etsi hodie quoad huiusmodi rerum immobilium præscriptionem aliud constitutum sit, Auth. Mala. C. de Prescript. longi temp.

Si verò malâ fidei bona in una eademque persona succedat, & v.g. Titius fundum, quem prius esse alienum existimârat, & malâ fide possederat, nunc possideat bonâ fide & iustâ ratione persuasus, credat esse suum, quoad fidem malam bonamque singula momenta spectanda sunt, juxta l. Si bona cit. ut talis initio malâ, postea bonæ fidei possessor, re à domino evictâ, pro tempore anteriori malâ, instar aliorum malâ fidei; & pro bonæ fidei posteriori tempore, aliorum huiusmodi fidei possessorum instar, reputetur, & fructus restituere teneatur, cit. Panormit. n. 10. Beroius n. 40. Menoch. n. 916. & Sanchez n. 156.

ARTICULUS V.

De Spoliati Restitutione in causis Matrimonialibus.

SUMMARIUM.

87. Frequens hæc est in Matrimoniis:
88. Non tamen ante ejus contractum.
89. Eò ratò spoliatus conjux non adhibetur,
90. Sed ad cohabitationem & est restituendus:
91. Nisi restitutioni opponatur professio Religionis.
92. Eò consummatò spoliatus restituatur,
93. Et spoliante recipere debet.
94. Restitutionem impediendi obiecta parata:
95. Non ex intervallo facienda, probatio moratur.
96. De impedimento certus debium etiam reddere nequit:
97. Etiam si urgeat iudicis præceptum,
98. Impedimentum sit Juris humani,
99. Et persona longissimo tempore fuerint conjuncta.
100. De impedimento dubitans id solum exigere nequit:
101. Nisi dubium sit leve, vel adhibita diligentia possit deponi.
102. Mutuum votum Continentiæ restitutioni adhibetur:
103. Non etiam ad cohabitationem & obstat.
104. Eandem obiecti adulterii notorietas:
105. Non ejus quoque parata probatio moratur.
106. Restitutionem etiam impedit sceleritia,
107. Et quodcumque salutare periculum:
108. Quò cessante illa statim faciendæ est.

Spoliationum casus non infrequenter in Matrimoniis occurrunt & accedunt, cum v.g. à marito propria auctoritate recedit uxor, aut hæc ab

illo ita expellitur. Cujusmodi Spoliationibus in iudicium Ecclesiasticum deductis, quando desertus aut expulsus conjux tanquam spoliatus ante omnem aliam cognitionem, & quâ ratione, restituendus sit, ut plenius constet, frequentius occurrentes spoliationum causas & casus discutere & oculis subijcere juvabit.

88. Primus, quod mulier, in viri domum quidem deducta: sed inter hunc & ipsam matrimonium per verba de presenti nondum est contractum. Quod casu mulierem, si à viro fugiat, non statim restituendam, *c. Ex parte 14. aperta decisio, & ratio expedita est; quia ex una, tanquam spoliatus ad restitutionem agere nequit, qui non possedit; cum, ubi non datur possessio, locum non habeat spoliatio: quam restitutio præsupponit, ut in *c. cit.* cum Glossa *V. Commodo* notat Panormit. *num. 4.* ex altera verò parte, liber homo possidere nequit sine titulo, saltem colorato, per quem jus in eum, sibi personalter obstrictum, sit quæsitum, *l. Cim heredes 23. §. 2. l. Qui universas 30. §. 1. ff. de Acquir. possess.* cujusmodi titulus sunt professio Religiosa & matrimonium, quod mutuò consensu per verba de presenti expressò: non solâ mulieris in viri domum traductione, accedente etiam carnali copulâ, contrahitur, *l. Quæsitum 9. ff. de Spons. & matrim. §. l. Nuptias 30. ff. de R. j. Glossa in *c. Extranmissa 8. V. Et ab eo, ubi Hostiensis n. 2. Joan. Andr. n. 5. & Sanchez Lib. 7. de Matrim. disp. 112. n. 4.***

89. Secundus est, quod mulier à viri domo fugit post matrimonium, inter eos per verba de presenti contractum, sed nondum consummatum. Quod etiam casu restitutioni locum esse, in *c. Extranmissa 8.* cum Glossa *V. Et ab eo*, negant Innocentius III. *n. 4. Hostiens. n. 11. & Ancheranus à n. 1.* Movenitur, quod *c. cit. & c. Ex conquestione 10.* mulieris restitutio

concedatur ex ratione; quod non solum desponsata, sed etiam cognita fuerit: & *c. Causam. 14. de Probat.* mulieris necdum cognita restitutio negetur viro, à quo recessit: sed ea in Monasterio collocari jubeatur. Rationem reddunt; quod ante carnalem copulam, cum matrimoniû solummodo ratum sit, recessus à viro & Religionis à Sede Apostolica approbata ingressus mulieri permittatur, *c. Verum 2. & c. Ex publico 7. de Convers. conjug.*

At melius in *c. Ex parte cit.* Panormit. *n. 25. Imola num. 11.* eosque secuti Alex. Carerius *Lib. 1. de Sponsal. cap. 3. Gutierrez de Matrim. cap. 122. n. 10. & cit. Sanchez num. 8.* tali casu mulierem viro, quoad cohabitationem & cum ista conjuncta cætera obsequia conjugalia: non etiam quoad thorum restituendam, desumunt ex *c. cit.* cujus casu mulieri in viri domum traductæ restitutio ab Innocentio III. ex ea ratione denegata est; quod, propter præcedentium sponsalium & legitimi consensû defectum, obligatorium vinculum inter eos non sit contractum. Unde argumentò à contrario ductò inferitur, casu, quod hujusmodi vinculum præcessit, restituendam saltem quoad cohabitationem & obsequia; quia in cohabitationis & cum ista conjunctorum obsequiorum quasi possessione per traductionem jam fuit constituta.

Neque hujusmodi restitutioni adversantur, *c. Extranmissa, & c. Ex conquestione cit.* textus; quia his agitur de plena restitutione, etiam quoad thorum: ad quem restitutio tali casu faciendâ non est; cum ante carnale commercium quoad illum in possessione, ac proinde spoliata, non fuerit. Neque etiam *c. Causam 19. 90. cit.* quia isto secundum Glossam, *V. Pontis,* agitur de casu speciali, quod mulier nondum cognita per exceptionem opponebat, se monacham & professam Religio-

onem: cui per vota solennia perpetuo adstrictam vir, etiam quoad cohabitationem & alia jura conjugalia, deslit possidere: et si eam in domum traductam, quoad ista possederit ante professionem: & aliò, quam Religionem ingrediendi animò, recedentem repetere possit, *cit. Sanchez n. 8.*

91. Tertius est, quò uxorem maritus expellit, aut ab isto illa spontè recedit post matrimonium consummatum: & marito vel uxori, restitutionem petenti, neque impedimentum neque crimen opponitur. Quò casu possessoriò recuperanda agentem quoad thorum etiam restituendum, patet ex *c. Ex transmissa cit.* quia plena mulieris tanquam uxoris possessio acquiritur per copulam carnalem, quà conjuges una caro efficiuntur, & matrimonium consummatur; ut propterea conjugem post eam proprià autoritate deserens aut expellens desertum, aut expulsum, tanquam matrimonii quasi possessione injustè dejectum, redeundò, vel eum recipiendò restituere teneatur, *Interpp. & DD. cit.*

At quid, si conjux restitutionem petens priùs fuit in culpa, *vg. maritus uxorem expellendo, aut hæc ab illa fugiendo?* Spoliatorum privilegiò eum non gaudere, ac proinde maritum, *vg. si expulsum repetat, non restituendum, sentire S. Thomas in 4. dist. 14. in fine, & suadere videtur ratio; quòd possessionem ipse liberè dimiserit: non eà spoliatus sit ab uxore.*

92. Sed melius hoc quoque casu maritum, si expulsum repetat, & hæc ad ipsum reverti renuat, restituendum *in c. Literas 13. cum Glossa, V. Divertit, Panormit. n. 9. Joanne Andrea n. 19. & aliis rectè defendunt cit. Sanchez Lib. 10. dist. 12. n. 9. & Barbosa in c. Significasti 4. de Divort. n. 4.;* quòd, sicut uxor, cum expelleretur, spoliata est à marito: sic iste ex tempore, quò repetita reverti & marito

cohabitare renuit, ab uxore spoliatus censetur, *arg. l. Si clam. 6. in fine, ff. de Acquir. poss.* Cujus ulterior ratio est; quia nulla temeritas aut culpa conjugis, excepto adulterio, per se directè & perpetuò derogat juri matrimoniali. Unde aliam ob causam conjugum unus ab altero proprià autoritate recedens, si repetatur, reverti debet: & si repetitus renuat, alterum spoliare censetur, *Laiman. de Matrim. p. 3. cap. 5. n. 7.*

Neque obstat; quòd expellens animò amittendi possessionem, hanc amittat: nec recuperet, quantumvis habeat animum eam recuperandi, *l. Si quis 7. in fine, ff. de Acquir. possess.* quia possessio in matrimonio specialiter privilegiata est; ut ita, saltem irrevocabiliter, non amittatur; aut amissa solò animò recuperetur eò ipsò; quòd expulsum vel desertus conjux repetatur; cum tanquam accessoria matrimonio sapiat naturam istius: quæ est, ut solo consensu non dissolvatur, ut *arg. c. 1. de Sponsa dote. & c. Quoniam 2. de Conjug. leprof. notat cit. Panormit. n. 9.*

Quartus est, quò post matrimonium consummatum marito uxoris recedentis: aut huic expulsa, illius restitutionem petenti, excipiendo opponitur impedimentum dirimens, *vg. consanguinitatis, aut affinitatis, indeque proveniens conjugii nullitas.* Quo casu plurimum interest, an excipiens objecti impedimenti probationes paratas in continententi offerat, vel non; cum si eas ita habeat paratas; ideòque non longi, sed arbitriò judicis, brevis temporis, puta, paucorum dierum, dilationem petat, restitutio, antequam de objecto impedimento cognoscatur, facienda non sit ad thorum; propter periculum animæ & timorem gravissimi incestus peccati committendi ab eo, qui impedimenti confici-

us reddi-

us redderet debitum conjugale: sed ad solam cohabitationem & alia jura conjugalia: recepto tamen prius ab excipiente juramento, quod impedimenti obiectio non malitiose fiat, *c. Literas 13.* quia ex tali restitutione nullum imminet periculum animæ & peccati, Panormit, *in c. cit. n. 6.* & Vivianus *in c. cit. §. 1.* Si verò probationes ita paratas non habeat, & propterea longi temporis dilationem petat, restitutio facienda est ad thorum; quia hęc casu præsumptio stat contra eam, quæ à viro sine iudicio Ecclesiæ recessit, *c. cit.* quæ per præsumptionem fortiozem, ex paratis probationibus ortam, non eliditur, Vivianus *ibid. §. Si verò.*

Neque in contrarium facit; quod *e. 1. de Ord. cognit.* prius de objecta consanguinitatis exceptione cognoscendum asseratur, quàm restitutio facienda; quia *in c. cit.* casu non Possessorii recuperandæ, sed Petitorium fuit intentatum; cum mulier in domum mariti nondum fuerit deducta, ut colligitur ex verbis, *Mulier pecebat quendam in virum.* ut ibi notant Panormit. *n. 3.* & Gonzalez *n. 2.*

95. Hac tamen resolutione non obstante mulier restituta, si consanguinitatis vel alterius impedimenti dirimentis, quod in continenti probare non potest, inter se & virum intercedentis, certam notitiam habeat, ab isto conjugale debitum exigere, aut exigenti reddere non potest; cum enim viri talis conjux vera non sit, carnale cum eo commercium rationem habet fornicationis, nullo casu permittæ, Clement. *Ad nostram 3. V. Septimò,* iunctâ Glosâ *V. Non est, de Hereticis:* & prohibita Jure non solum humano, sed Divino; cum S. Paulus eam fugiendam asserat ex voluntate Dei, *1. Corinth. cap. 6. V. 18.* & annumeret operibus, quæ qui agunt, Regnū Dei non consequentur, *Galat. cap. 5. V. 19.* & in isto hereditatem non habebunt *Ephes. cap. 5. V. 5.* Imò Naturalis

cum rectæ, & à Natura per conjugium intentæ proli educationi adferetur, ut cum *S. Thoma 2. 2. q. 154. art. 2.* docent ceteri TT. & Canonistæ.

Neque, ut Hostiensis in *Summa de 96. Conjug. Servor. n. 8.* & Hugo de S. Viatore de *Sacrament. p. 11. cap. 6.* voluerunt, ejus redditionem cohonestat præceptum Ecclesiæ, ad eam per excommunicationis censuram compellentis, ut cum eodem S. Doctore *in 4. dist. 27. q. 1. art. 2. questunc. 4.* Turrecrem. *in can. Cujus rei, 29. q. 2.* docent Sylvester *V. Matrimonium 2. q. 15.* Navarrus *Manual. cap. 16. n. 39.* & Covarruv. *de Sponsal. p. 2. cap. 7. §. 2. n. 7.* decisumque est ab Innocentio III. *c. Literas 13.* cujus §. *Porro cum de muliere, consanguinitatis certam notitiam habente, & ad debitum reddendum ita compulsâ; dicitur; quod Contra Deum non debet iudici in hoc obedire, sed potius excommunicationem humiliter suscipere.* Cui consonat *c. Inquisitioni 44. de Sent. excom.* relatum ejusdem Papæ de ejusmodi conjuge rescriptum, *Debet potius excommunicationis sententiam humiliter suscipere, quàm per carnale commercium peccatum operari mortales;* quod ad non suam accessus fornicarius pro nullo vitæ aut famæ periculo evitando, etiam accedente quacunq; autoritate & imperio humano, licitus sit.

Neque etiam illa debiti redditio, Præ- 97. lati Ecclesiastici Præcepto urgente, honesta & licita est, quando impedimentum est Juris solum Humani, ut, quibusdam aliis, sed fere malè allegatis, voluit Henriquez *Lib. 12. cap. 3. n. 2. lit. K.* partim; quia *c. Inquisitioni cit.* Papa de consilio impedimenti loquitur generaliter; ac proinde cujuscunque & quocunque Jure introducti: imò *c. Literas cit.* cum impedimenti consanguinitatis meminit, addit, *Præsertim in gradibus Divinâ lege prohibitis*

bitis: quibus verbis non obscure insinuat, debitum reddi non posse, etiam à confcio consanguinitatis, Jure solùm humano matrimonium dirimentis; quia dictio *Præsertim* implicativa est, & idem juris esse denotat in casu opposito, non expresso, Barbofa *Ufusfreq. distione 277. à n. 3.* Partim verò; quia ex una, impedimentum dirimens, quod Jure humano introductum est, conjugium etiam nullum, eoque laborantium personarum carnale commercium fornicarium reddit, antequam in eo ab Ecclesia fuerit dispensatum: ex altera verò parte, judex Ecclesiasticus excommunicationis comminatione, aut sententiâ ad id compellens, eò ipsò in impedimento dispensare non censetur, & ferè semper non potest; cum, si eò ipsò dispensaretur, impedimentò postea detectò, non essent separandi, vel dispensatio procuranda, ut alius DD. relatis rectè observat *cit. Sanchez Lib. 2. disp. 39. n. 6.*

28. Non denique; quòd personæ bonâ fide & longo, vel etiam longissimo tempore fuerint in conjugii juriùmque conjugialium quasi possessione; quia matrimonium, aut contra ipsum præscribi non potest; ac proinde nulla quancunque temporis, possessio vim habet efficiendi, ut veri conjuges sint, & verorum conjugum instar licitè copulentur, qui conjuges esse propter intercedens impedimentum dirimens, quocunque Jure prohibente, non possunt, arg. *e. Non debet 8. §. fin. de Consang. & affinit.* aut contrà, qui matrimoniali vinculo legitime conjuncti & copulati aliquando fuerunt, conjuges esse ante mortem desinant, Matth. *cap. 19. Ubi Gloisa in c. Lator 7. V. Permanere. de Sent. & re judic. & Franc. Balbus de Prescript. p. 1. pr. p. 6. n. 3.*

29. Si mulier restituta impedimenti certam notitiam non habeat, id tamen inter se & virum intercedere credat, huic

debitum exigenti reddere tenetur; quòd ipsum in possessione matrimonii existentem jure suo privare in dubio non potest, ex laudati Innocentii III. decisione, *c. Inquisitioni cit. V. Verùm, cum relata: n. 10.* dubium sive latentis impedimenti opinio, vel potiùs suspicio levibus argumentis niteretur; hujusmodi enim dubio & suspicione insuper habitis, sive, ut *c. cit. V. In secundò, dicitur, Conscientiâ levis & temerarie credulitatè explosâ,* licitè posset non solùm reddere, sed & exigere debitum conjugale, *cit. Gutierrez cap. 49. n. 23. Sanchez disp. 41. n. 42. & Barbofa in c. cit. n. 5.* Quin, si, adhibitiâ ad veritatem indagandam omni diligentia, non leve ac temerarium, sed etiam probabile dubium perseveret, debitum non reddi duntaxat, sed exigi quoque ab eo posse, cum Soto *Lib. 4. de Justit. q. 5. art. ult. & aliis docent Valentia Tom. 4. disp. 10. q. 6. p. 2. cit. Sanchez n. 46. Barbofa n. 5. & Palao Tract. 28. disp. 3. p. 5. §. 9. cum;* quòd talis justè continuat matrimonii possessionem: rem autem bonâ fide possidens, si, an ea sua sit, superveniens dubium, omni diligentia adhibita, nequeat vincere, non solùm possessionem continuare, sed eâ etiam uti possit: tum verò; quòd, omni diligentia adhibita, dubium deponere non valens habeat impedimenti ignorantiam invincibilem, matrimonii usum ab omni culpa excusantem. Ut autem huic doctrinæ *V. Verùm cit. & c. Dominus 2. de Secund. nupt. textus non adferentur, istis conjugii, de impedimento dubitanti, solam redditionem, non etiam exactiorem debiti permissam, aiant, antequam ad veritatem investigandam debita diligentia adhibita sit; ne bonæ fidei possessor ob dubium invincibile in perpetuum à rei possessiõne usu debeat abstinere.*

Quintus est, quò marito *vg. uxore* remque

rem, quæ ab ipso propriâ autoritate di-
vertit, repetenti ista excipiendò opponit
votù perpetuæ Continentiæ, mutuò con-
sensu ab utroque editum; itaque factam
mutuam renuntiationem juris exigendi
debitum conjugale; & ad hoc in conti-
nenti probandum se offert. Quò casu
mulierem, si à viro divertens Religio-
nem ingressa sit, non restituendam, non
nulli *c. Dudum 21. de Convers. conjug. de-*

cisum credunt, & rationem reddunt; quia
agitur de periculo animæ & peccati, sive
violationis voti, quod uxor statim resti-
tuta subiret. Ita in *c. cit. Vivianus &
Barbosa n. 1.* Quorum sententiæ facile
accedo, si spoliati conjugis restitutionem
ad communem duntaxat thorum; non
etiam, si eam ad cohabitationem & ob-
sequia conjugalia faciendam spectet; quia
vi ejusmodi voti conjux uterque ab ex-
actione duntaxat & redditione debiti ab-
stinere tenetur; non etiam à cohabitandi
& cætera obsequia exhibendi obligatio-
ne liberatur; ut Religione ingredi valeat,
alterò invitò, ut cum Innocentio in
*c. cit. & Turrecremata in can. Quod Deo,
33. q. 5. n. 1. & Interpp. aliis rectè observat
cit. Sanchez Lib. 9. disp. 37. n. 14.* Quare,
hòc invitò aut insciò, illam ingressus ad
desertit & ingressu illò spoliati conjugis
restitutionem per instaurationem coha-
bitationis & obsequiorum illorum exhi-
bitionem faciendam obligatur, & com-
pelli potest. Qua de re sermo redibit
Lib. 3. Tit. 32. n. 22.

104. Sextus est, quò vg. eidem marito, di-
vertentem uxorem repetenti, hæc obji-
cit adulterium. Quò casu, vel adulte-
rium per ejus confessionem, legitimam
probationem, aut facti evidentiam, vg.
quòd prolem ex alia fulceperit, notorium
est, vel non? Si prius, uxorem ei non re-
stituendam, patet ex *c. Significasti 4. de
Divortiu: nisi adulterium commisisset*

etiam uxor, *c. cit. in fine. c. Ex literis 5.
eàdem Rubric. & c. Intelleximus 6. de Ad-
ulteriis.* Si posterius, uxoris restitutio
statim & plenè, etiam quoad thorum, fa-
cienda: eaque jam factâ primùm adulte-
rium probandum; & si legitimè proba-
tum fuerit, ad divortium est proceden-
dum, per ea, quæ plenius traduntur *Lib.
4. tit. 19. à n. 76.* Hic resolvendum est

Dubium, an statim & plena restituti-
o facienda etiam sit, cum adulterii ob-
jecti probationem paratam uxor in conti-
nenti offert; hòc enim casu restitutionem
impediri, cum SS. DD. Angelico in *4.
dist. 35. q. Unic. art. 3. & Seraphico ibid.
art. Unic. q. 3.* volunt Sylvester *V. Divor-
tium, q. 8. & Gæta in can. Ad limina, 30.
q. 1. §. 4. n. 216. arg. c. Literas cit. ex cu-
jus decisione cum conjugis spoliati resti-
tutionem excipiendò objectæ consanguini-
tatis in continenti oblata probatio im-
pediat, restitutio etiam differenda erit, si
spoliato objecti adulterii probatio in con-
tinenti offeratur: neque illa adversus of-
ferentem justè poterit peti; cum dolo
agere videatur, qui petit, quod mox est
restituturus, *l. Dolo 59. ff. de R. J.**

Verùm, quia *c. Literas cit. impedi-* 105.
menti consanguinitatis parata, & in con-
tinenti oblata probatio restitutionem,
aliàs ex generali Regula sine ulla cuncta-
tione, & ante omnem cognitionem fa-
ciendam, *l. 1. C. Si per vim, vel alio modo
& c. 1. hæc Rubr. Specialiter & unicè mo-
rata est propter periculum peccati mor-
talis incestus, ex ea imminens, ut in *c. 1.
cit. Glossa V. Contentionem, Hostiens. n.
4. Baldus n. 2. Beroius à n. 30. & in *c. Li-
teras cit. Glossa V. In continenti Panorm.
n. 18. Imola n. 13.* atque alii notant: &
cum hujusmodi peccati periculo conjun-
cta non est restitutio mariti, adulterii ex-
ceptione gravati; cum etiam hujus cri-
minis reo, non etiam consanguineo suo
mulier**

mulier carnaliter conjungi sine peccato possit, ex eo; quod consanguinitatis aut alterius impedimenti dirimentis excipiendò objecti parata probatio restitutionem moretur, arguere non licet, etiam adulterii objecti paratâ & in continenti oblatâ probatione spoliati conjugis restitutionem impediri. Quare, *c. Literas* est. decisione non obstante, hęc casu in spoliati favorem & odium spoliantis introducta spoliati confestim & ante omnem aliam cognitionem restituendi necessitas urgebit, ut cum *cc. cit.* & aliis Interpp. docent Covarruvias *p. 2. de Sponsal. cap. 7. §. 75. à n. 9.* Menoch. *Recup. remed. 2. n. 114. & à n. 139. cit. Sanchez Lib. 10. disp. 12. n. 22.*

Neque hanc necessitatem minuit Regula *l. de Dolo* cit. quia ista possessionis adipiscendæ duntaxat, non etiam recuperandæ Interdictò & ex spolio agentibus obstat, quò minus sine cunctatione, & ante omnem aliam contentionem, restituantur, juxta dicta *n. 3.*

806. Septimus est, quò marito, uxorem recedentem repenti, ista excipiendò obicit magnam sævitiam, vel odium capitale, indèque sibi imminens grave periculum. Quò casu maritus quidem tanquam spoliatus restituitur: at non antè, quàm is de malo aliquo, uxori non inferendo, per pignora, aut fidejussorem, & aliquando per solum juramentum præstiterit cautionem. Si etiam sic mulieris incolunitati non satis consultum, & à viri nimia sævitia, odiòve in furorem abeunte, grave aliquod, præsertim irreparabile, damnum timendum rationabiliter existimaretur, illa apud parentes vel cognatos aut in Monasterio, aliòve loco tuto collocanda esset, donec viri sævitia emendetur, *est. c. Ex transmissa & c. Literas, V. Si verò tanta, ubi Panormit. n. 7 & aliis relatis duo Barbozæ, Petrus in Rubric. ff. So-*

luto matr. p. 2. n. 26. Augustin. in 1. cit. num. 8.

Octavus denique est, quò conjux, vel uxor à marito divertit propter aliud grave corporis vel animæ periculū, vel quòd vir ipsam inducat ad idololatriam, hæresim, veneficium, sui prostitutionem, vel aliud flagitium, quod aliâ viâ averti facile non potest. Quò casu, sicut illi recessus, tanquam medium necessarium ad ejusmodi peccatum evitandum, permittitur est Jure Naturali & Divinò, juxta illud, *Si oculus tuus scandalizat te &c.* Matth. *cap. 18. v. 9. & can. Idololatria, 28. q. 1. ut aliis DD. relatis, docet Palao Trañ. 28. disp. 3. p. 6. §. 9. n. 3.* sic etiam maritus possessorium recuperandæ intentans non audeatur, antequam hujusmodi periculum cesset. *arg. c. ex Transmissa* cit. Hęc autem cessante, omnino erit restituendus, ut *arg. c. Quasvit 2. de Divortii*, docent *cc. Sanchez disp. 17. n. 13. Pontius Lib. 3. de Matrim. cap. 23. n. 2. & Palao §. cit. n. 4.* Ratio est; quia propter hujusmodi periculum divortium licitum duntaxat est ad tempus, quò id perseverat, hęc ipsò quòd perpetui divortii causa ferè nulla sit præter fornicationem, juxta explicationem textus Matth. *cap. v. 32. tradendam infra Lib. 4. Tit. 8. n. 5. & Tit. 19. n. 96.*

ARTICULUS VI.

De Restitutione Spoliati Beneficiò Ecclesiasticò vel Pensione.

SUMMARIUM.

109. *Etiam beneficiò spoliatus restituatur:*
 110. *Non tamen, si ei objectus defectus proprietatis notarius sit.*
 111. *Sec.*